

هشدار نسبت به شتاب کاهش موالید در ایران

25 اردیبهشت 1405

رئیس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس وزارت بهداشت، نسبت به شتاب کاهش موالید، اُفت ازدواج و حرکت ایران به سمت سالمندی جمعیت هشدار داد.

رضا سعیدی در گفتگو با خبرنگار ویدا، با اشاره به ادامه روند نزولی موالید در کشور، گفت: اگر روند فعلی کاهش تولدها ادامه پیدا کند، ایران طی ۱۰ تا ۱۵ سال آینده به نقطه صفر رشد جمعیت خواهد رسید و پس از آن وارد روند منفی جمعیتی می شود؛ وضعیتی که اکنون برخی کشورهای اروپایی از جمله ایتالیا و لهستان با آن روبرو هستند.

وی با اشاره به کاهش مستمر تعداد موالید در سال های اخیر، افزود: متاسفانه هر سال بین ۷ تا ۱۰ درصد نسبت به سال قبل، موالید جدید در کشور کاهش پیدا می کند و رشد جمعیت کشور اکنون به حدود ۰.۵ درصد رسیده است. این روند به ما می گوید اگر با همین روند جلو برویم، حدود سال ۱۴۲۰ رشد جمعیت کشور به صفر خواهد رسید و احتمالاً از آنجا به بعد وارد سیاهچاله جمعیتی می شویم.

سعیدی افزود: در حال حاضر برخی کشورها مانند ایتالیا و لهستان رشد جمعیت منفی دارند؛ یعنی تعداد ولادت های سالانه آنها از تعداد فوتی ها کمتر شده و هر سال بخشی از جمعیتشان کاهش پیدا می کند.

وی ادامه داد: در طول سال ۱۴۰۴ حدود ۸۹۲ هزار ولادت نوزاد ایرانی در کشور ثبت شد، در حالی که حدود ۴۵۰ هزار فوت داشتیم. اگر تعداد فوتی ها را از ولادت ها کم کنیم، حدود ۴۵۰ هزار نفر به جمعیت کشور اضافه شده که تقریباً معادل نیم درصد رشد جمعیت است.

رئیس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس وزارت بهداشت با بیان اینکه ایران در دهه های گذشته رشد جمعیتی بالای ۳ و ۴ درصد را تجربه کرده است، گفت: اکنون رشد جمعیت کشور به نیم درصد رسیده و پیش بینی ما این است که طی دو دهه آینده این نرخ به صفر برسد.

وی با اشاره به سیاست های حمایتی کشور در حوزه جمعیت اظهار کرد: در سال های اخیر اقدامات

مختلفی از جمله سیاست های کلی جمعیت، سیاست های کلی خانواده، قانون جوانی جمعیت و برنامه هفتم توسعه تدوین و ابلاغ شده که همگی با هدف حمایت از خانواده و افزایش فرزندآوری طراحی شده اند.

سعیدی درباره نرخ باروری کلی یا TFR نیز توضیح داد: این شاخص، تعداد فرزند به ازای زنان ۱۵ تا ۴۹ ساله را نشان می دهد. در حال حاضر TFR کشور به حدود ۱.۰۳۵ رسیده، در حالی که حدود چهار دهه قبل این شاخص بین ۶.۵ تا ۷ بود؛ یعنی آن زمان به ازای هر خانم، بیش از ۶ فرزند متولد می شد اما اکنون این عدد به حدود ۱.۴ تا ۱.۵ فرزند رسیده است.

وی تاکید کرد: اگر TFR کمتر از ۲.۱ باشد، جمعیت در سطح جانشینی قرار ندارد. به عبارت دیگر، جامعه برای حفظ جمعیت خود باید به ازای هر زوج، حداقل ۲.۱ فرزند داشته باشد. پایین تر بودن این شاخص به معنای حرکت تدریجی جامعه به سمت سالمندی و در نهایت رشد منفی جمعیت است.

رئیس مرکز جوانی جمعیت وزارت بهداشت با اشاره به وضعیت سایر کشورها گفت: برخی کشورهای آفریقایی TFR بالای ۶ و ۷ دارند و رشد جمعیتی شدیدی را تجربه می کنند، اما در بسیاری از کشورهای اروپایی، ژاپن و کره جنوبی نرخ باروری به حدود یک یا کمتر از یک رسیده است. به همین دلیل اغلب این کشورها به سمت سیاست های مهاجرپذیری حرکت کرده اند تا بخشی از کاهش جمعیت خود را جبران کنند.

وی افزود: بیش از ۶۰ کشور دنیا درگیر مسئله کاهش یا سالمندی جمعیت هستند و تلاش می کنند باروری کلی را به بالای دو برسانند اما تقریباً سیاست های اغلب این کشورها موفق نبوده است البته کشورهایمانند فرانسه و سوئد با اجرای سیاست های پایدار و جذاب توانسته اند TFR خود را به حدود ۱.۷ تا ۱.۸ برسانند.

انتشارات رویای آبی

ناشر کتاب های روان شناسی و مدیریت

مدیر انتشارات: دکتر آرش شایسته نیا

تلفن سفارش چاپ کتاب

۰۹۳۰۳۳۱۴۸۳۸

سعیدی با اشاره به کاهش محسوس تولدها در کشور اظهار کرد: در سال ۱۴۰۳ حدود ۹۷۳ هزار ولادت در کشور ثبت شد اما این عدد در سال گذشته به ۸۹۲ هزار ولادت رسید؛ یعنی حدود ۹ تا ۱۰ درصد کاهش تولد را تجربه کرده ایم که نشان دهنده ادامه روند نزولی باروری است.

وی بخشی از ناکامی سیاست های جمعیتی را ناشی از مسائل اقتصادی دانست و گفت: بخشی از اینکه مشوق ها و سیاست های جمعیتی هنوز اثرگذاری کامل نداشته اند، به مشکلات اقتصادی و تورم مربوط می شود اما عوامل فرهنگی، اجتماعی و همچنین مسائل مرتبط با سلامت باروری نیز در این زمینه تاثیرگذار هستند.

رئیس مرکز جوانی جمعیت وزارت بهداشت در ادامه با تاکید بر نقش ازدواج در مسئله جمعیت اظهار کرد: در کشور ما فرزندآوری عمدتاً در بستر ازدواج اتفاق می افتد و به همین دلیل موضوع ازدواج

اهمیت بسیار بالایی دارد.

وی افزود: بررسی‌های مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد میانگین فرزندآوری در میان زنان ازدواج کرده بالای ۲.۵ فرزند است و در واقع این گروه سطح جانشینی را تامین می‌کنند، اما وقتی جمعیت زنان ازدواج نکرده نیز در محاسبات وارد می‌شود، نرخ باروری کلی کشور به ۱.۰۳۵ کاهش پیدا می‌کند.

سعیدی تصریح کرد: از این مسئله می‌توان نتیجه گرفت که یکی از مشکلات اصلی کشور، کاهش ازدواج است و باید شرایط ازدواج برای جوانان تسهیل شود.

وی با اشاره به کاهش آمار ازدواج در کشور گفت: در سال ۱۴۰۳ حدود ۴۷۰ هزار واقعه ازدواج در کشور ثبت شد اما در سال گذشته این عدد به ۴۳۱ هزار ازدواج رسید؛ یعنی حدود ۴۰ هزار ازدواج کمتر ثبت شده، این در حالی است که در دهه‌های گذشته، سالانه ۸۰۰ هزار تا ۱ میلیون ازدواج در کشور داشته ایم.

رئیس مرکز جوانی جمعیت وزارت بهداشت ادامه داد: اگر به پنج دهه قبل نگاه کنیم، میانگین سن ازدواج حدود ۱۸ تا ۱۹ سال بود اما اکنون این عدد به حدود ۲۸ تا ۳۲ سال رسیده و جوانان تقریباً یک دهه دیرتر ازدواج می‌کنند.

وی افزود: علاوه بر افزایش سن ازدواج، فاصله ازدواج تا تولد نخستین فرزند نیز افزایش یافته است؛ در گذشته زوجین به طور میانگین دو سال بعد از ازدواج صاحب فرزند می‌شدند اما اکنون این فاصله به حدود ۴٫۵ سال رسیده است که طبیعتاً بر تعداد فرزندان خانواده تأثیر می‌گذارد.

سعیدی درباره موضوع ناباروری نیز گفت: برآورد می‌شود ۱۵ تا ۲۰ درصد زوج‌ها با ناباروری مواجه باشند؛ یعنی از میان ۴۳۰ هزار ازدواج ثبت شده، چیزی کمتر از ۱۰۰ هزار زوج درگیر مشکلات ناباروری هستند.

وی افزود: وزارت بهداشت بیش از ۷۰ مرکز درمان ناباروری در کشور راه‌اندازی کرده اما پیشگیری از ناباروری اهمیت بیشتری دارد و یکی از عوامل مهم در این زمینه، پایین بودن سن ازدواج و فرزندآوری است.

رئیس مرکز جوانی جمعیت وزارت بهداشت همچنین به آمار بالای سزارین در کشور اشاره کرد و گفت: شاخص سزارین در کشور حدود ۵۸ تا ۶۰ درصد است در حالی که استاندارد جهانی و توصیه سازمان جهانی بهداشت، ۱۵ تا ۲۰ درصد است. یعنی ما در کشور تقریباً سه برابر استاندارد جهانی سزارین داریم که مطلوب نیست.

وی با اشاره به دستاوردهای نظام سلامت در کاهش مرگ و میر اظهار کرد: نرخ مرگ نوزادان در ابتدای انقلاب ۱۲۰ مورد در هر هزار تولد زنده بود؛ یعنی ۱۲۰ نوزاد تا ۳۰ روزگی جان خود را از دست می‌دادند اما اکنون این عدد به حدود ۸ تا ۱۰ مورد رسیده است.

سعیدی ادامه داد: همچنین مرگ کودکان زیر پنج سال از ۱۸۰ مورد در هر هزار تولد به ۱۷ مورد کاهش یافته و مرگ مادران باردار نیز از ۲۵۰ مورد در هر ۱۰۰ هزار تولد به حدود ۲۰ تا ۲۳ مورد رسیده است. وی در پایان یادآور شد: مجموعه این اقدامات باعث شده امید زندگی در بدو تولد از حدود ۵۰ سال در ابتدای انقلاب به ۷۷ سال برسد که از افتخارات نظام سلامت کشور محسوب می شود.

خبرنگار: مهر.حبیب احسنی پور